

บทที่ 1

บทนำ

ปัจจุบันสิ่งที่กิจการส่วนใหญ่จะต้องเผชิญมากคือ การแข่งขันหรือการดำเนินงานให้กิจการอยู่รอด โดยการมีกำไรจากการดำเนินงานตลอดจนกำไรสุทธิมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นกิจการจึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งในการบริหารงานนั้นผู้บริหารจะต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เต็มความสามารถ มีเป้าหมายในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการทำกำไร การเติบโตและความมั่นคงของฐานะทางการเงินและเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ผู้บริหารต้องอาศัยข้อมูลจากฝ่ายต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวางแผน ควบคุมสั่งการและการตัดสินใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของฝ่ายบริหารที่จะใช้ประโยชน์จากการบัญชีของกิจการ

ความหมายของการบัญชีเพื่อการจัดการ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบัญชีเพื่อการจัดการ (managerial accounting) หรือบัญชีบริหาร (management accounting) เป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ การบัญชีเพื่อการจัดการ หรือการบัญชีบริหาร เป็นการบัญชีสาขาหนึ่ง ในลักษณะการนำข้อมูลหรือสารสนเทศทางการเงินและการบัญชี โดยการรวบรวมจดบันทึก จำแนกวิเคราะห์ แปลความหมาย การติดต่อสื่อสารข้อมูลทางการเงินและจัดทำเป็นรายงานที่มีคุณภาพเสนอต่อฝ่ายบริหาร เพื่อใช้ประกอบในการวางแผนการสั่งการ การควบคุม การดำเนินงานเพื่อการตัดสินใจ แก้ปัญหาหรือปรับปรุงพัฒนางานให้ดีขึ้น (กชกร เกลิมกาญจนา , 2544 , หน้า 2 ; ศรีสุดา ชีระกาญจน์ , 2549 , หน้า 1-2 ; อมร ศรี วัชรพิบูลย์ , 2539 , หน้า 1)

วัตถุประสงค์ของการบัญชีเพื่อการจัดการ

ในการดำเนินงานของผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลในการรวบรวม เพื่อการตัดสินใจวางแผนการสั่งการและการควบคุม ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้มาจากแหล่งต่างๆ เช่น ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทางบัญชีการเงิน ทางการตลาด ทางการผลิต โดยเฉพาะข้อมูลทางการบัญชีจะมีประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารเพื่อช่วยในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการบัญชีเพื่อการจัดการมี 4 ประการคือ เพื่อจัดหาและจัดเตรียมข้อมูลในการตัดสินใจและการวางแผน เพื่อช่วยผู้บริหารในการสั่งการและควบคุมผลการดำเนินงาน ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหารและพนักงานสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย และเพื่อวัดผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงานของกิจการ

1. เพื่อจัดหาและจัดเตรียมข้อมูลในการตัดสินใจและการวางแผน

ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมและเชื่อถือได้ช่วยในการตัดสินใจ การจัดข้อมูลตอบสนองให้ตรงตามความต้องการของฝ่ายบริหารได้ทันเวลาจะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันที รวมทั้งให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ฝ่ายบริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลด้านเศรษฐกิจ การเงิน การผลิต การตลาด นโยบายของรัฐบาล ที่มีผลกระทบต่อกิจการ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงาน

2. เพื่อช่วยผู้บริหารในการสั่งการและควบคุมผลการดำเนินงาน

การสั่งการและควบคุมการดำเนินงานประจำวันต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน เมื่อได้มีการสั่งการแล้วผู้บริหารจะต้องควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ เช่น ค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าประมาณการที่กำหนดไว้ ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจและตรวจสอบค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นนำผลต่างมาวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขในผลต่างที่ไม่น่าพอใจ

3. เพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหารและพนักงานสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย

เมื่อแต่ละฝ่ายมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน หากเป้าหมายของแต่ละฝ่ายแตกต่างกันหรือไม่สัมพันธ์กันอาจจะมีปัญหาเกิดขึ้นภายหลัง ดังนั้นผู้บริหารควรช่วยกันกระตุ้นให้ผู้บริหารระดับต่าง ๆ มีเป้าหมายและการกระทำในแนวทางเดียวกันและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยรวมของกิจการ อีกทั้งมีการสื่อสารให้ทุกฝ่ายเข้าใจร่วมกัน

4. เพื่อวัดผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงานของกิจการ

การวัดผลการปฏิบัติงานสามารถใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการให้รางวัล โดยอาจจะมีการเพิ่มสวัสดิการ ให้เงินรางวัล ถ้าผลการปฏิบัติงานน่าพอใจเป็นการเพิ่มขวัญและกำลังใจ ซึ่งการวัดผลและประเมินผลเหล่านั้นส่วนหนึ่งต้องอาศัยข้อมูลจากระบบบัญชีเพื่อการตัดสินใจ

บทบาทหน้าที่ของฝ่ายบริหารเพื่อการจัดการ

ผู้บริหารจำเป็นต้องมีเป้าหมายโดยรวมของกิจการ เพื่อการดำเนินงานให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกิจการ โดยมีกระบวนการสำคัญของการบริหาร 4 ประการ คือ การวางแผน การตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจและการควบคุม รวมทั้งต้องอาศัยความรู้ความสามารถประสบการณ์ของแต่ละบุคคลและผู้บริหารส่วนใหญ่ที่สามารถดำเนินงานประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับว่ามีระบบข้อมูลที่ดี มีการนำเอาข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ในการตัดสินใจช่วยในการแก้ปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว

1. บทบาทในการวางแผน

การวางแผน เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย วิธีการแนวทาง นโยบายปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารต้องมองไปในอนาคตค้นหาวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของกิจการ การนำข้อมูลทางการบัญชีมาใช้ในการวางแผนในลักษณะของการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์วางแผนเกี่ยวกับกำไร วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณและกำไรรวมทั้งการวางแผนการดำเนินงานด้วยการจัดทำงบประมาณ

2. บทบาทในการตัดสินใจ

การตัดสินใจ เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการเลือกแนวทางปฏิบัติของผู้บริหาร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเลือกทางเลือกที่คาดว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงพอใจมากที่สุด การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดจะต้องตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ให้ผลประโยชน์สูงสุด ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลทางการบัญชีมาใช้ในการตัดสินใจ

3. บทบาทในการสั่งการและการสร้างแรงจูงใจ

การสั่งการและการสร้างแรงจูงใจ เป็นการกำกับแนวทางในอนาคตกำหนดงานและดูแลกิจกรรมประจำวัน วิธีการจัดกลุ่มงาน การใช้ทรัพยากรของกิจการให้สอดคล้องกับแผนงานที่ได้กำหนดไว้ โดยที่ฝ่ายบริหารจะต้องจัดหรือคัดเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับงานและโครงสร้างของกิจการ การดูแลรักษาการทำงานที่ภายในกิจการ รวมทั้งการฝึกอบรมส่งเสริมการทำงานและจะต้องสามารถสร้างแรงจูงใจให้พนักงานทำงานตามที่สั่งการ

4. บทบาทในการควบคุม

การควบคุมเป็นกระบวนการติดตามผลและแก้ไขปรับปรุงเพื่อค้นหาแนวทางการดำเนินงาน บรรลุตามแผนที่วางไว้ เป็นไปตามทิศทางที่กำหนด สะท้อนความสำเร็จของการวางแผนตัดสินใจ การควบคุมและการสั่งการ การนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ในการควบคุมในลักษณะของการกำหนด มาตรฐาน ซึ่งเป็นกระบวนการประเมินผลการดำเนินงานในปัจจุบันและควบคุมให้การดำเนินงานมี ประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดเป็นบทบาทภาระหน้าที่ของฝ่ายบริหาร เพื่อการจัดการให้ ประสบความสำเร็จบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกิจการ และความสำเร็จเหล่านี้จะต้องได้รับความร่วมมือ จากทุกฝ่ายในกิจการ ดังนั้นข้อมูลทางการบัญชีเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่ผู้บริหารจะต้อง อาศัยข้อมูลมาประกอบการวางแผน ตัดสินใจ การสั่งการและสร้างแรงจูงใจ สุดท้ายคือการควบคุม โดยอาศัยความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจและการตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติโดยอาศัยเทคนิค วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ระบบข้อมูลทางการบัญชี

ระบบข้อมูลทางการบัญชีเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมและเสนอข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อเสนอ รายงานต่อฝ่ายบริหาร เพื่อใช้ในการวางแผนควบคุมสั่งการและตัดสินใจผู้บริหารส่วนใหญ่ที่ ดำเนินงานประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับว่ามีระบบข้อมูลที่ดีของกิจการ เพราะการนำข้อมูล ทางการบัญชีไปใช้ในการตัดสินใจ สามารถใช้ได้ทั้งปัญหาระยะสั้นและระยะยาวข้อมูลจึงเปรียบเสมือน สิ่งผลักดันให้การบริหารจัดการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ดังนั้น กิจการต่างๆ ควรศึกษาข้อมูลที่สำคัญทางการบัญชีเพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการ โดยศึกษาถึงแหล่งที่มาของข้อมูล ลักษณะข้อมูลที่ใช่และคุณสมบัติของข้อมูลจากการบัญชี

1. แหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการบริหาร

ในการตัดสินใจของผู้บริหาร นอกจากจะมีข้อมูลที่ดีมีความถูกต้องรวดเร็ว เชื่อถือได้แล้ว จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกของกิจการ เพื่อเป็นแรงผลักดันให้ การบริหารงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและประสบความสำเร็จ

1.1 ข้อมูลภายในกิจการ (internal information) ข้อมูลภายในกิจการเป็นข้อมูลทางการบัญชี นโยบายและ กฎระเบียบต่าง ๆ ของกิจการ ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต ข้อมูลบุคคลภายในกิจการ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สร้างขึ้นหรือจัดเก็บได้ตามความต้องการ

1.2 ข้อมูลภายนอกกิจการ (external information) ข้อมูลภายนอกกิจการเป็นข้อมูลที่สามารถเก็บและรวบรวมได้จากภายนอกกิจการได้แก่ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ การเมือง การตลาดสังคม สิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับคู่แข่งและเป็นข้อมูลที่ไม่สามารถสร้างขึ้นตามความต้องการของกิจการได้

2. ลักษณะข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ

ธุรกิจส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญต่อข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหาร และข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการบริหารธุรกิจ โดยที่กิจการสามารถจัดแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ลักษณะ คือข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงปริมาณและข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงคุณภาพ

2.1 ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงปริมาณ (quantitative information) เป็นข้อมูลที่มีลักษณะวัดได้เป็นตัวเลขหรือตัวเลข เช่น จำนวนเงิน กำไรขาดทุน จำนวนชั่วโมง จำนวนหน่วยยอดขายสินค้า ค่าใช้จ่าย ตัวเลขทางสถิติ เป็นต้น

2.2 ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงคุณภาพ (qualitative information) เป็นข้อมูลที่มีลักษณะเชิงทัศนคติความคิดเห็น ข้อมูลไม่สามารถวัดค่าเป็นตัวเลขมีลักษณะการบรรยายข้อความ เช่น สภาพของกลุ่ม ความสามารถของพนักงาน คุณภาพของสินค้า สภาพแวดล้อมการทำงาน ภาวะเศรษฐกิจ เป็นต้น

3. คุณสมบัติของข้อมูลทางการบัญชี

การตัดสินใจของผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ข้อมูล ทางการบัญชีที่ดี ซึ่งอาจจะได้มาจากการจดบันทึก การจัดหมวดหมู่ การสรุปผลและการวิเคราะห์ตีความแปลความหมาย ซึ่งข้อมูลทางการบัญชีควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

3.1 มีความถูกต้อง ข้อมูลที่ดีจะต้องมีความถูกต้อง ถ้าหากข้อมูลการบัญชีที่ได้รับมา มีความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ แต่เป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้องก็จะทำให้การตัดสินใจผิดพลาดมีผลต่อการดำเนินงานของกิจการ เช่น รายงานยอดขายประจำวันที่ผิดพลาดอาจจะมีผลกระทบต่ออัตราค่าโฆษณาที่กิจการจะลงทุน อาจเป็นสาเหตุให้มีการกำหนดนโยบายการลงทุนผิดพลาด ไม่เหมาะสมได้

3.2 มีความทันเวลาและทันเหตุการณ์ ข้อมูลทางการบัญชีต้องมีข้อมูลที่ทันต่อเวลา และทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันเพราะข้อมูลต่างๆ จะเปลี่ยนไปตามเวลา มีผลต่อการตัดสินใจในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงของข้อมูลมีความรวดเร็วมาก เพราะการสื่อสารข้อมูลในปัจจุบันสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทุกวัน ดังนั้นความทันเวลาของข้อมูลสำหรับการรายงานภายในมีความสำคัญมากโดยใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือในการควบคุมการดำเนินงานประจำวัน เช่น ผู้จัดการร้านอาจจะต้องทราบยอดขายของแต่ละวันในทันทีเพื่อประเมินผลการลงทุนโฆษณา ซึ่งจะมีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทันที

3.3 มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาหรือมีความเหมาะสมกับปัญหา ข้อมูลทางการบัญชีจะมีประโยชน์ต่อเมื่อข้อมูลนั้น ๆ มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาที่กำลังพิจารณา เช่น ผู้จัดการร้านกำลังพิจารณายอดขายเพื่อลงทุนการโฆษณาสินค้าทางสื่อต่าง ๆ ก็ควรจะมีข้อมูลรายงานยอดขายประจำวัน หรือความคิดเห็นของพนักงานขาย เป็นต้น

ความเกี่ยวข้องของการบัญชีเพื่อการจัดการหรือการบัญชีต้นทุนและการบัญชีการเงิน

การบัญชีได้แบ่งออกสองส่วนใหญ่คือ การบัญชีการเงินและการบัญชีเพื่อการจัดการหรือการบัญชีต้นทุน โดยฝ่ายบริหารของกิจการต้องการใช้ข้อมูลทางบัญชี เพื่อสรุปผลการดำเนินงานและแสดงฐานะทางการเงินให้แก่บุคคลภายนอกและต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีมาประกอบการวางแผนและตัดสินใจ ซึ่งข้อมูลทางบัญชียี่จะรวมถึงข้อมูลของการบัญชีต้นทุนด้วยเพราะมีความเกี่ยวข้องกัน ดังนั้น ควรศึกษาถึงการแบ่งประเภทของการบัญชีตามวัตถุประสงค์ในการใช้ข้อมูลและความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีการเงิน การบัญชีเพื่อการจัดการหรือการบัญชีต้นทุน

1. ประเภทของการบัญชี

การบัญชีการเงิน การบัญชีเพื่อการจัดการหรือการบัญชีต้นทุน ต่างเป็นสาขาหนึ่งของการบัญชี ซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำข้อมูลทางการบัญชีมาทำการรวบรวม การวัดค่าทางการเงิน การวิเคราะห์และแปลความหมาย รวมทั้งการรายงานผลมาแสดงในรูปของการเสนอข้อมูลและรายงานให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลทั้งภายในและภายนอกกิจการ เพื่อใช้ในการดำเนินงาน ควบคุมและการตัดสินใจ ดังนั้น การบัญชีสามารถแบ่งออกได้ 3 ประเภทคือ การบัญชีการเงิน การบัญชีเพื่อการจัดการและการบัญชีต้นทุน

1.1 การบัญชีการเงิน เป็นการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบการเงินจัดทำขึ้นมาเพื่อเสนอรายงานข้อมูลทางการเงินและการบัญชีในรูปแบบของงบการเงินต่อบุคคลภายนอกกิจการ เช่น ผู้ถือหุ้น นักลงทุน เจ้าหนี้ หน่วยงานของรัฐบาลและบุคคลอื่นที่สนใจ โดยรวบรวมและสรุปผลตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป (Generally Accepted Accounting Principles ; GAAP) การแสดงข้อมูลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการจึงต้องมีความถูกต้องแน่นอน มีหลักฐานและเชื่อถือได้ การบัญชีการเงินจะแสดงในรูปของงบการเงิน (financial statement) ได้แก่ งบกำไรขาดทุน งบดุลและงบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงิน งบการเงินเหล่านี้จัดทำเป็นประจำสม่ำเสมอเป็นรายเดือน รายไตรมาส หรือรายปี

1.2 การบัญชีเพื่อการจัดการ เป็นการบัญชีที่รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลให้แก่ฝ่ายบริหาร ซึ่งเป็นบุคคลภายในกิจการ ได้แก่ผู้บริหารระดับต่าง ๆ โดยจัดทำรายงานข้อมูลที่ฝ่ายบริหารต้องการเพื่อนำไปช่วยในการวางแผนการควบคุมการดำเนินงานการสั่งการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรือพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการให้ดีขึ้น เพื่อให้การบริหารประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ ซึ่งการบัญชีเพื่อการจัดการต้องอาศัยข้อมูลมาจากบัญชีต้นทุนและบัญชีการเงินมาช่วยจัดทำรายงานเสนอฝ่ายบริหาร โดยไม่จำเป็นต้องยึดหลักการบัญชีที่ยอมรับกันโดยทั่วไป จัดทำขึ้นตามความต้องการของฝ่ายบริหาร เพื่อผู้บริหารจะได้นำข้อมูลมาพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาได้ทันเหตุการณ์ แต่ถ้าข้อมูลที่ได้อาจไม่มีสิ่งผิดปกติหรือข้อบกพร่องเกิดขึ้น ไม่เป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไข ฝ่ายบริหารก็อาจจะนำข้อมูลเหล่านั้นไปบริหารงานและวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 การบัญชีต้นทุน เป็นการบัญชีที่จะทำหน้าที่หลักในการรวบรวมข้อมูลด้านต้นทุนที่เกิดขึ้นในการผลิตสินค้าและต้นทุนในการให้บริการและจัดทำรายงานสรุปผลในลักษณะต่างๆ ตามความต้องการของฝ่ายบริหารและผู้ต้องการใช้ข้อมูล รวมทั้งยังเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประมาณการหรือคาดคะเนต้นทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้บัญชีต้นทุนเข้ามามีบทบาทเพื่อการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าบัญชีต้นทุนมีความหมายเหมือนหรือคล้ายกับบัญชีเพื่อการจัดการ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีการเงิน การบัญชีเพื่อการจัดการและบัญชีต้นทุน

เนื่องจากคำว่า " บัญชีต้นทุน " และ " บัญชีเพื่อการจัดการ " นั้นมีความหมายและลักษณะที่เหมือนกัน เกิดขึ้นเนื่องจากกิจการมีความต้องการทราบต้นทุนของสินค้าที่ผลิต เพื่อนำไปคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขายและติราคาสินค้าคงเหลือ โดยนำข้อมูลจากบัญชีต้นทุนไปใช้ในการสะสมและ

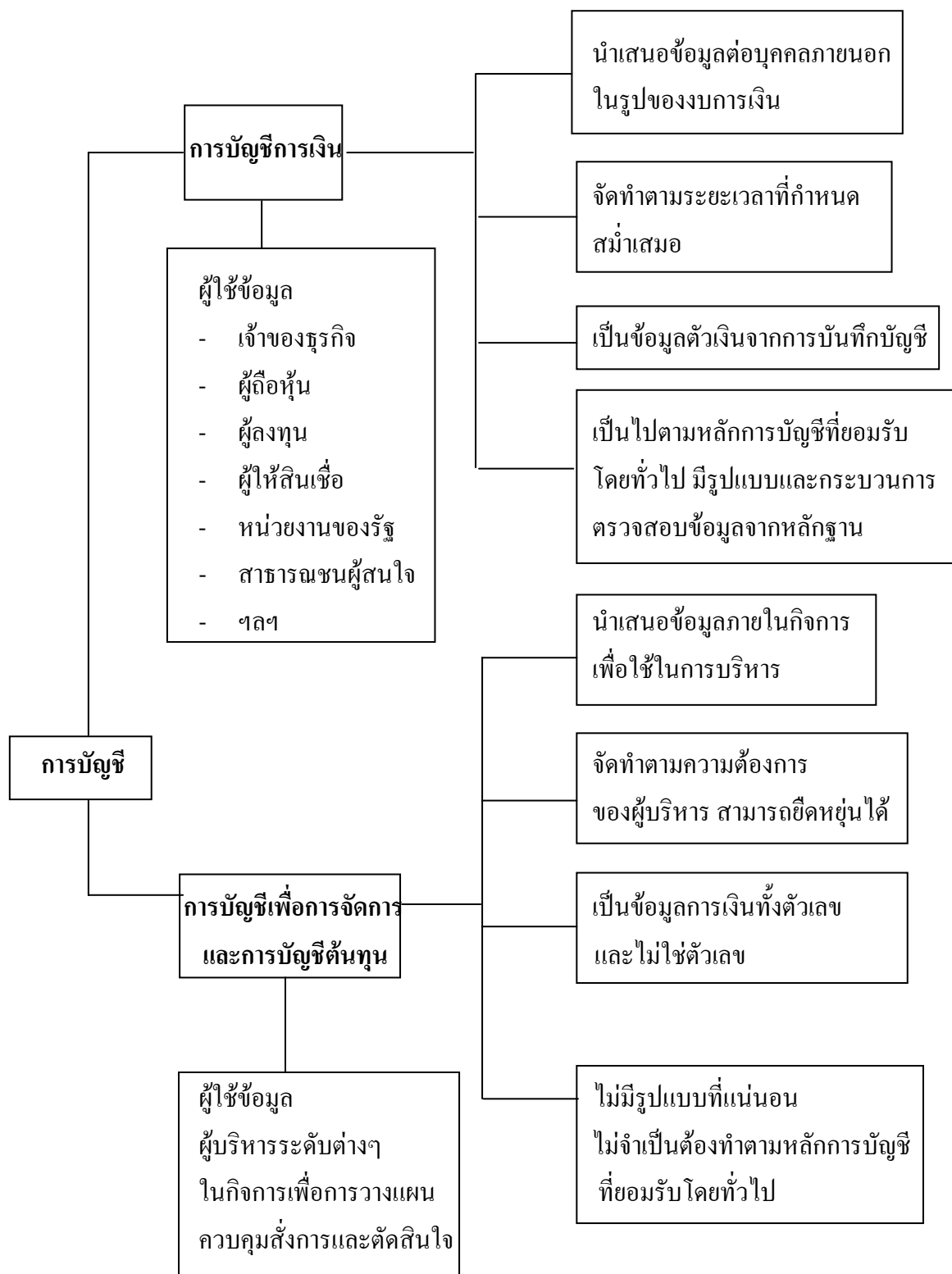
วิเคราะห์ เพื่อเสนอข้อมูลทางการเงินและการบัญชีต่อบุคคลภายในกิจการ เพื่อช่วยฝ่ายบริหารในการวางแผน ควบคุม และการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งในการจัดทำรายงานทางการเงินและการบัญชีของการบัญชีเพื่อการจัดการจะไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความต้องการของฝ่ายบริหารว่ากำลังพิจารณาเรื่องใด การนำบัญชีต้นทุนเข้ามาใช้หรือทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านต้นทุนที่ถูกต้องเพื่อการตัดสินใจแก่ฝ่ายบริหารได้อย่างรวดเร็วทันสมัยและเชื่อถือได้ จึงเป็นสิ่งที่นักบัญชีจะต้องมีความเข้าใจและสามารถประยุกต์การบัญชีต้นทุนให้ใช้ได้กับลักษณะของธุรกิจต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการบัญชีการเงินนั้น จะรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากบัญชีต้นทุนและข้อมูลจากบัญชีเพื่อการจัดการไปจัดทำงบการเงินเพื่อเสนอต่อบุคคลภายนอก โดยการจัดทำข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นตัวเลขที่เกิดขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป

นอกจากนี้ไม่ว่าการบัญชีการเงินและการบัญชีเพื่อการจัดการจะต้องให้ข้อมูลทางการเงินที่ให้ผลลัพธ์ที่สามารถวัดมูลค่าออกมาเป็นตัวเลขและสามารถสื่อสารไปยังผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินนั้นได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ข้อมูลเหล่านั้น

ขอบเขตของการบัญชีการเงิน การบัญชีเพื่อการจัดการและการบัญชีต้นทุน

ขอบเขตการบัญชีการเงิน การบัญชีเพื่อการจัดการและการบัญชีต้นทุนมีขอบเขตแตกต่างกัน กล่าวคือ การบัญชีการเงินจะเน้นการจัดทำข้อมูลเพื่อเสนอต่อบุคคลภายนอกในรูปแบบของงบการเงิน โดยจัดทำตามระยะเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ และข้อมูลที่ได้จากการบันทึกบัญชีที่เป็นไปตามหลักการบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไป ซึ่งมีรูปแบบและกระบวนการตรวจสอบข้อมูลจากหลักฐาน ส่วนการบัญชีเพื่อการจัดการและการบัญชีต้นทุนจะเน้นการจัดทำข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารภายในกิจการ โดยจัดทำตามความต้องการของผู้บริหาร สามารถยืดหยุ่นได้และข้อมูลการเงินที่ได้เป็นทั้งข้อมูลที่เป็นตัวเลขและไม่ใช่ตัวเลข ไม่มีรูปแบบที่แน่นอนและไม่จำเป็นต้องทำตามหลักการบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไปและใช้บัญชีต้นทุนในเรื่องของการประมวลผลและประเมินค่าของข้อมูลต้นทุนในการผลิตสินค้าและบริการ

ขอบเขตโดยสรุปของการบัญชีการเงิน การบัญชีเพื่อการจัดการและการบัญชีต้นทุน แสดงไว้ในรูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 ขอบเขตของการบัญชีการเงิน การบัญชีเพื่อการจัดการและการบัญชีต้นทุน

ข้อแตกต่างระหว่างการบัญชีการเงินและการบัญชีเพื่อการจัดการ

ข้อมูลทางการเงินเป็นข้อมูลที่แสดงในรูปของจำนวนเงินหน่วยเงินตราที่รวบรวมได้จากระบบบัญชี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบข้อมูลสำหรับผู้บริหารที่นำมาใช้ในการวางแผน การควบคุมสั่งการ และการตัดสินใจ สำหรับข้อแตกต่างระหว่างบัญชีทั้ง 3 ระบบนั้น ในส่วนของการบัญชีต้นทุนและการบัญชีเพื่อการจัดการอาจแบ่งแยกได้ไม่ชัดเจน ส่วนบัญชีการเงินจะมีลักษณะของความแตกต่างชัดเจน แยกจากบัญชีต้นทุนและบัญชีเพื่อการจัดการ ดังแสดงในตารางข้อแตกต่างระหว่างบัญชีการเงินและการบัญชีเพื่อการจัดการ ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ตารางแสดงข้อแตกต่างระหว่างการบัญชีการเงินและการบัญชีเพื่อการจัดการ

การบัญชีการเงิน	การบัญชีเพื่อการจัดการ
1.วัตถุประสงค์การจัดทำ	
1. จัดทำข้อมูลทางการเงินและบัญชีเพื่อเสนอต่อบุคคลภายนอกในรูปของงบการเงินและนำเสนอตามมาตรฐานวิชาชีพและข้อบังคับของกฎหมาย	1. เป็นข้อมูลที่เสนอเพื่อใช้ในการบริหารงานภายในกิจการ เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนควบคุมและตัดสินใจโดยเสนอข้อมูลรายงานตามวัตถุประสงค์เฉพาะของผู้ใช้
2. ลักษณะของรายงาน	
2. ข้อมูลทางการเงินเป็นข้อมูลตัวเลขและเป็นข้อมูลจากการบันทึกบัญชีในอดีต โดยรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวมของทั้งกิจการ	2. ข้อมูลทางการเงินเป็นทั้งข้อมูลตัวเลขและไม่ใช่ตัวเลขเป็นข้อมูลที่คาดคะเนไว้ในอนาคต รายงานผลโดยละเอียดขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้
3. ระยะเวลานำเสนอ	
3. งบการเงินจัดทำตามเวลาที่กำหนดสม่ำเสมอตามงวดบัญชีปกติ อาจจะเป็นรายไตรมาส หรือประจำปี	3. การจัดทำงบการเงินไม่สม่ำเสมอ เสนอตามความต้องการของผู้บริหาร สามารถยืดหยุ่นได้ อาจจะเป็นทุกวันทุกสัปดาห์ ทุกเดือน หรือบ่อยครั้งตามความต้องการ

ตารางที่1.1 (ต่อ)

การบัญชีการเงิน	การบัญชีเพื่อการจัดการ
4. ขอบเขตและรูปแบบของรายงาน	
4. เป็นไปตามหลักบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไปรูปแบบแน่นอนใช้หลักระบบบัญชีที่มีความถูกต้อง เพราะบันทึกจากหลักฐานที่มีและสามารถอ้างอิงได้ตามกฎหมาย	4. มีรูปแบบที่ไม่แน่นอน ไม่ต้องเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป สามารถใช้หลักการบัญชีอื่น ๆ นอกเหนือจากหลักการบัญชีคู่ และใช้อ้างอิงเป็นเอกสารทางกฎหมายได้ เพราะจัดทำภายในกิจการ
5. กระบวนการตรวจสอบ	
5. รายงานการนำเสนอจะต้องได้รับการตรวจสอบข้อมูลจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	5. ระยะเวลาการนำเสนอไม่จำเป็นต้องรับการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

สถาบันทางวิชาชีพที่มีบทบาทต่อการพัฒนาข้อมูลทางการบัญชีต้นทุน

นอกจากการพัฒนาข้อมูลทางบัญชีต้นทุนเพื่อการตัดสินใจแล้ว สิ่งหนึ่งที่เราควรคำนึงถึงคือ สถาบันหรือหน่วยงานทางวิชาชีพบัญชี ที่มีหน้าที่และบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาข้อมูลทางบัญชีต้นทุน เพื่อให้ข้อมูลทางบัญชีต้นทุนเป็นข้อมูลที่ทันสมัย เชื่อถือได้ สถาบันวิชาชีพที่ควรทราบ เช่น สถาบันนักบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา สมาคมการบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา สมาคมนักบัญชีนานาชาติ และสภาวิชาชีพบัญชี

1. สถาบันนักบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา

สถาบันนักบัญชีรับอนุญาตแห่งสหรัฐอเมริกา (American Institute of Certified Public Accountant ; AICPA) ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหลักการบัญชีให้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป และเป็นสถาบันที่ทดสอบและออกใบอนุญาตแก่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA)

2. สมาคมการบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา

สมาคมการบัญชีแห่งสหรัฐอเมริกา (American Accounting Association ;AAA) ก่อตั้งขึ้นโดยบรรดาอาจารย์ทางการบัญชี จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ.1916 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยพัฒนาและส่งเสริมและออกกฎเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับทฤษฎีบัญชี การบัญชีการเงิน การบัญชีต้นทุนและการบัญชีบริหาร เป็นต้น

3. สมาคมนักบัญชีนานาชาติ

สมาคมนักบัญชีนานาชาติ (National Association of Accountants ; NAA) หรือชื่อเดิมคือ National Association of Cost Accountants ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 1919 เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการบัญชีต้นทุนและสมาคมนี้ยังจัดให้มีการเสนอโครงการวิจัย ชื่อว่า NAA Research Studies เกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาวิธีการทางการบัญชีต้นทุนและวิเคราะห์ทางการบัญชีบริหาร และในปี ค.ศ. 1972 ได้ก่อตั้งสถาบันทางบัญชีบริหาร Institute of Management Accounting(IMA) ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อการพัฒนาการบัญชีต้นทุนและบัญชีบริหารออกใบอนุญาตแก่ผู้ทดสอบผ่านที่เรียกว่า Certificate in Management Accountion (CMA)

4. สภาวิชาชีพบัญชี

สภาวิชาชีพบัญชี (Federation of Accounting Professions ; FAP) มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับทั่วไป เล่มที่ 121 ตอนพิเศษ 1400 ลงวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2547 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป

สภาวิชาชีพบัญชี มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ 1) ส่งเสริมการศึกษา อบรมและวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี 2) กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชีและมาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับวิชาชีพการบัญชี 3) กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี 4) รับขึ้นทะเบียนออกใบอนุญาตพักหรือเพิกถอนใบรับอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพ 5) รับรองปริญญาบัตรหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษา 6) ควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณและลงโทษผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณ 7) ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่และให้บริการวิชาการแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

จรรยาบรรณพื้นฐานของนักบัญชีบริหารเพื่อการจัดการ

ปัจจุบันวิชาชีพการบัญชีบริหารหรือการบัญชีเพื่อการจัดการมีการพัฒนาไปอย่างมาก หน้าที่สำคัญของนักบัญชีเพื่อการจัดการจำเป็นต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ นักบัญชีบริหารเพื่อการจัดการที่ดีจะต้องมีความรู้ ความสามารถและทักษะนอกเหนือจากวิชาชีพ จะต้องกระตุ้นตัวเอง ศึกษาหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ นอกจากนักบัญชีบริหารเพื่อการจัดการจะเป็นผู้รู้ข้อมูลต่าง ๆ ในองค์กรแล้ว ควรจะมีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพด้วย ซึ่งนักบัญชีบริหารเพื่อการจัดการสูงสุดในทางบัญชี เรียกว่า **ผู้อำนวยการบัญชี (controller)** หรือ **สมุหบัญชี** เป็นตำแหน่งทางการบัญชีที่สูงสุด ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติงาน ทั้งหน้าที่หลักและหน้าที่งานสนับสนุน หมายความว่า มีหน้าที่หลักในการสั่งการและดำเนินงานโดยตรงกับนักบัญชีต่าง ๆ ในฝ่ายของตน และหน้าที่งานสนับสนุน จัดบันทึกข้อมูลทางการเงินตลอดจนจัดเตรียมข้อมูลเพื่อเสนอต่อหน่วยงานและ นำเสนอข้อมูล รวมทั้งมีหน้าที่และมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารงานด้วย

สำหรับประเทศไทยยังไม่มี การขึ้นทะเบียนเป็นนักบัญชีบริหารหรือนักบัญชีเพื่อการจัดการ รับอนุญาต โดยผ่านการทดสอบความรู้และความพร้อมต่าง ๆ เพื่อความเป็นมาตรฐานของวิชาชีพ การบัญชีเหมือนกับประเทศอื่น ๆ แต่นักบัญชีของประเทศไทยควรให้ความสนใจกับจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งยึดมั่นและนำไปสู่ มาตรฐานของจรรยาบรรณในวิชาชีพตามที่สถาบันวิชาชีพในต่างประเทศได้กำหนดปฏิบัติไว้ ซึ่งสถาบันทางการบัญชีบริหารมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการพัฒนาการบัญชีต้นทุนและการบัญชีบริหาร ได้กำหนดแนวทางพื้นฐานจรรยาบรรณของนักบัญชีบริหารควรมีจรรยาบรรณหรือมารยาทสามารถสรุปได้คือมีความสามารถ รักษาความลับ มีความซื่อสัตย์และมีความยุติธรรม

1. มีความสามารถ

นักบัญชีบริหารต้องมีความสามารถในวิชาชีพ และวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาทักษะความรู้อย่างสม่ำเสมอ ติดตามและศึกษาความรู้ในวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับกฎหมายข้อบังคับ และหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง สามารถจัดทำรายงานที่ถูกต้องชัดเจนและสมบูรณ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

2. รักษาความลับ

นักบัญชีบริหารจะต้องเป็นผู้รักษาความลับ งดเว้นการเปิดเผยข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานขององค์กร เว้นแต่จะได้รับมอบหมายหรือจำเป็นจะต้องเปิดเผยตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ รวมทั้งคอยดูแลการทำงานเพื่อรักษาความสำคัญของข้อมูลความลับที่ได้จากการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นหนทางนำไปสู่การใช้ข้อมูลไปหาผลประโยชน์ในทางที่ผิด

3. มีความซื่อสัตย์

นักบัญชีบริหารจะต้องมีความซื่อสัตย์ในวิชาชีพ โดยหลีกเลี่ยงการกระทำใดๆ ที่จะเป็นแนวทางการเปลี่ยนแปลง ลบล้างความถูกต้องทางกฎหมายและจริยธรรมของหน่วยงานหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลเสียกับความสามารถในการปฏิบัติงาน

4. มีความยุติธรรม

นักบัญชีบริหารจะต้องมีความยุติธรรมเที่ยงตรง ในการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องเป็นประโยชน์แก่บุคคลทุกฝ่าย มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างถูกต้องชัดเจนไม่ลำเอียงจากหลักฐานแก่ผู้ใช้ข้อมูลให้เข้าใจในรายงานความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้แสดงไว้

ดังนั้น สรุปได้ว่านักบัญชีบริหารเพื่อการจัดการจะต้องมีจรรยาบรรณทางบัญชีประกอบกับคุณสมบัติที่เหมาะสมตามมรรยาทผู้สอบบัญชี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานนำไปสู่ความเป็นมาตรฐานของวิชาชีพการบัญชีบริหารและนอกจากนี้นักบัญชีบริหารควรกระตุ้นตัวเองให้มีความรู้ความสามารถในสิ่งใหม่ๆ เช่น การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ ซึ่งจะเป็นหนทางที่ทำให้กิจการบรรลุตามวัตถุประสงค์

การพัฒนาการบัญชีเพื่อการจัดการ

ปัจจุบันพบว่าสภาพแวดล้อมทางธุรกิจเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การทำธุรกิจทั้งภายในและต่างประเทศมีภาวะการแข่งขันสูง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลทำให้ฝ่ายบริหารจัดการต้องปรับกลยุทธ์ในการบริหารธุรกิจ ต้องอาศัยข้อมูลหรือสารสนเทศมากขึ้นเพื่อช่วยในการบริหารและตัดสินใจ ส่งผลทำให้ข้อมูลจากการบัญชีเพื่อการจัดการเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นสามารถสรุปปัจจัยการพัฒนา

และการเปลี่ยนแปลงของการบัญชีเพื่อการจัดการมาจากปัจจัยต่างๆเช่น การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีและความก้าวหน้าในการผลิต การแข่งขันทางการค้าทั่วโลก การบริหารต้นทุนให้มีคุณภาพและต้นทุนที่มุ่งเน้นกิจกรรม รวมทั้งการเพิ่มอรรถประโยชน์ให้แก่สินค้าและบริการของกิจการ

1. การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี

ปัจจุบันธุรกิจต่าง ๆ สามารถผลิตสินค้าโดยนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ระบบควบคุมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ต้องใช้แรงงานคน ทำให้ความสำคัญของค่าแรงงานลดลงไป นอกจากนี้จะใช้เทคโนโลยีช่วยในการลดต้นทุนการผลิตแล้ว ยังช่วยในเรื่องของการจัดเก็บข้อมูลและรายงานข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการจัดการ รวมทั้งประมวลผลและวิเคราะห์รวดเร็วกว่าการประมวลผลด้วยมือเมื่อมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ รูปแบบของการจัดทำบัญชีก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาเป็นการวิเคราะห์หาข้อมูลเพื่อสนับสนุนและช่วยในการตัดสินใจของฝ่ายบริหารเพิ่มมากขึ้น สามารถลดปริมาณทรัพยากรและแรงงานทำให้กิจการประหยัดต้นทุนมากขึ้น

2. ความก้าวหน้าในการผลิต

มีการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการผลิต เพื่อลดต้นทุนเพราะปัจจุบันกิจการจะเน้นให้สินค้ามีคุณภาพดี กระบวนการผลิตรวดเร็ว ผลิตแบบอัตโนมัติ เช่น เทคนิคการควบคุมคุณภาพเบ็ดเสร็จ(total quality control system;TQM) เพื่อลดของเสียในสินค้าสำเร็จรูปหรือเทคนิคการจัดการสินค้าคงเหลือให้มีปริมาณน้อยที่สุด รวมทั้งเทคนิคการผลิตแบบทันเวลา (just in time ; JIT) ที่มีการนำมาใช้ค่อนข้างมาก ทั้งนี้เนื่องจากการผลิตแบบทันเวลาเกี่ยวข้องกับการจัดการความสูญเสียได้หลายกรณี เช่น วัตถุดิบหรือแรงงานในรูปของเวลาทำงาน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้วิธีการและรูปแบบของบัญชีเพื่อการจัดการต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย

3. การบริหารต้นทุนและต้นทุนที่ก่อให้เกิดมูลค่า

ในการบริหารต้นทุน เป็นการแบ่งแยกต้นทุนที่ก่อให้เกิดประโยชน์และต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าแก่กิจการ โดยที่กิจการต่าง ๆ พยายามลดและขจัดต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือมูลค่าแก่กิจการ โดยการลดต้นทุนให้เหลือน้อยที่สุดหรือขจัดออกไปโดยไม่มีผลกระทบต่อมูลค่าของสินค้าต่อผู้บริโภค โดยมุ่งเน้นกิจกรรมเพื่อให้ข้อมูลต้นทุนที่ถูกต้อง เช่น การรายงานข้อมูลของแผนกบัญชีที่ไม่มี ความเกี่ยวข้องกับความต้องการหรือปัญหา หากกิจการสามารถจัดกิจกรรมเหล่านี้ได้ก็จะช่วยลดต้นทุนได้ รวมทั้งการเพิ่มใช้คุณค่าผลิตภัณฑ์และการเพิ่มอรรถประโยชน์ให้แก่สินค้าและบริการของ

กิจการ เช่น การออกแบบการวิจัยและพัฒนา การผลิต การตลาด การกระจาย สินค้าและการให้บริการ เพื่อความพึงพอใจของลูกค้า

จากปัจจัยการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาสิ่งเหล่านี้ ทำให้ธุรกิจส่วนใหญ่ต้องปรับเปลี่ยน โครงสร้างและรูปแบบการผลิตและบริหารให้ยืดหยุ่นตามสภาพแวดล้อม มีผลทำให้การบัญชีเพื่อ การจัดการได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการขั้นตอนการจัดทำบัญชีเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งผู้บริหาร จำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางการบัญชีบริหารที่มีความรวดเร็วทันสมัย ทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

สรุป

การบัญชีเพื่อการจัดการหรือการบัญชีบริหาร เป็นการบัญชีที่จัดทำขึ้นมาเพื่อการวางแผน ควบคุม การสั่งการและการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของกิจการ โดยการนำเสนอข้อมูลทางการ บัญชี เพื่อนำมาใช้ภายในองค์กร ตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลโดยไม่มีรูปแบบในการนำเสนอ ไม่มีขอบเขตระยะเวลาที่ต้องการใช้ข้อมูล ซึ่งเนื้อหาจะละเอียดเฉพาะเรื่องตามความต้องการ ของผู้ใช้ โดยเฉพาะผู้บริหารจะนำข้อมูลที่ได้รับใช้ในการกำหนดต้นทุนการวางแผน การควบคุม การตัดสินใจ เลือกทางเลือกหรือวิธีการดำเนินงานที่ให้ประโยชน์และผลลัพธ์สูงสุด ส่วนบัญชีการเงินจะเป็นการ นำเสนอข้อมูลทางการบัญชีให้แก่บุคคลภายนอก ในรูปของรายงานทางการเงินได้แก่ งบดุล งบกำไร ขาดทุน งบกำไรสะสม และงบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงินและต้องจัดทำในรูปแบบตาม หลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าบัญชีเพื่อการจัดการเป็นระบบข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ แก่ผู้บริหารโดยตรง ดังนั้นการบัญชีการเงินและการบัญชีเพื่อการจัดการจะมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ ธุรกิจและมีความเกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน โดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ ของแต่ละฝ่ายในการนำเสนอข้อมูล ทางการบัญชีจึงมีความสำคัญสำหรับผู้ทั่วไปเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและให้ข้อมูลแก่บุคคลต่างๆ เพื่อการวางแผนดำเนินงาน การสั่งการ การควบคุมและการตัดสินใจเพื่อเลือกทางเลือกและ วิธีการที่ดีที่สุด เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของกิจการต่อไป

กิจกรรมท้ายบท

ข้อ 1 จงอธิบายเพื่อตอบคำถามในหัวข้อต่อไปนี้มาให้เข้าใจ

1. สภาวะแวดล้อมทางธุรกิจสมัยใหม่มีผลกระทบต่อการบัญชีเพื่อการจัดการอย่างไรบ้าง
จงอธิบายมาพอเข้าใจ
2. จงอธิบายความแตกต่างระหว่างการบัญชีการเงินและบัญชีเพื่อการจัดการมาพอเข้าใจ
3. ให้อธิบายบทบาทหน้าที่ของนักบัญชีเพื่อการจัดการ
4. ให้อธิบายหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร
5. จงอธิบายคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
6. ข้อจำกัดของข้อมูลทางการบัญชีมีอะไรบ้างอธิบายมาพอเข้าใจ
7. ผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชีมีกี่ประเภท อะไรบ้าง
8. จงอธิบายข้อควรระวังในการใช้ข้อมูลการบัญชีต้นทุนเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร
ยุคใหม่

ข้อ 2 นักบัญชีเพื่อการจัดการย่อมมีหลักเกณฑ์ในการประกอบวิชาชีพ มีความยึดหยุ่นนำไปสู่มาตรฐานของจรรยาบรรณชั้นสูง สมาคมนักบัญชีบริหารของประเทศสหรัฐอเมริกา พัฒนามาตรฐานจรรยาบรรณที่พึงปฏิบัติสำหรับนักบัญชีบริหาร เพื่อเป็นแนวทางแก่นักบัญชีบริหารรับอนุญาตของ CMA ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. นักบัญชีบริหารต้องมีความสามารถ (competence)
2. นักบัญชีบริหารต้องเป็นผู้รักษาความลับ (confidentiality)
3. นักบัญชีบริหารต้องมีความซื่อตรง (integrity)
4. นักบัญชีบริหารต้องมีความเที่ยงตรง (objectivity)

จงนำอักษร com , con , int , obj เติมลงหน้าข้อความว่าเป็นจรรยาบรรณด้านใด ดังต่อไปนี้

-1. รักษาระดับของความสามารถในงานทางวิชาชีพอย่างเหมาะสม
-2. ให้คำแนะนำชี้ให้บุคคลต่าง ๆ เห็นถึงความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น
-3. งดเว้นจากการเปิดเผยข้อมูลจากการปฏิบัติงานในวิชาชีพ
-4. พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
-5. แจ้งผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาให้คำนึงถึงความลับข้อมูลที่ได้มา

-
-6. แจ้งข้อมูลอย่างถูกต้องและเที่ยงธรรม
 -7. หลีกเลี่ยงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น
 -8. ปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับกฎหมาย หลักเกณฑ์ ข้อบังคับและ
สอดคล้องกับหลักวิชาการ
 -9. ปฏิเสธของขวัญสิ่งตอบแทนที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน
 -10. แจ้งข้อมูลดุลยพินิจและความเห็นทางวิชาชีพ ทั้งดีและไม่ดี
 -11. ไม่เปิดเผยข้อมูลยกเว้นแต่จำเป็นเนื่องจาก กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ
 -12. จัดทำรายงานที่สมบูรณ์และชัดเจน
 -13. ละเว้นจากการใช้ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง
 -14. ละเว้นการเข้าร่วมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อความสามารถในการปฏิบัติงาน
 -15. เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่
 -16. ให้คำแนะนำภายหลังการวิเคราะห์อย่างเหมาะสมและน่าเชื่อถือ
 -17. งดเว้นจากการเกี่ยวข้องหรือสนับสนุนกิจกรรมที่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียมายังวิชาชีพ

ข้อ 3 สโมสร อีฟซี & ไอซ์ซี ได้วางแผนจำหน่ายบัตรงานบอลล์ เพื่อการกุศล 250 โຕ้ะ (1 โຕ้ะ
นั่ง 10 คน) ในราคาโຕ้ะละ 2,000 บาท โดยประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 250 โຕ้ะ ต้นทุน
ค่าใช้จ่ายโຕ้ะละ 1,200 บาท จากการดำเนินปรากฏว่ามีข้อมูลเกิดขึ้นจริงดังนี้ดังต่อไปนี้

ขาย (2,600 ใบๆละ 200 บาท)	520,000
หัก ต้นทุนขาย (1,250 x 260 โຕ้ะ)	<u>325,000</u>
กำไรขั้นต้น	?...
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	<u>100,000</u>
กำไรสุทธิ	<u><u>?</u></u>

จากข้อมูลข้างต้นให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์และอธิบายผลการดำเนินงานของสโมสร
2. วิเคราะห์การดำเนินงานของสโมสรมีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร
3. วิเคราะห์การดำเนินงานของสโมสรมีประสิทธิผลหรือไม่อย่างไร

ข้อ 4 บริษัท ยูแออนด์เค จำกัด ได้ดำเนินธุรกิจ ผลิตและจำหน่ายสินค้าเครื่องใช้สำนักงานในปัจจุบัน ผู้จัดการได้วางแผนการผลิตและจำหน่ายสินค้าไว้จำนวน 10,000 หน่วย ประกอบด้วยต้นทุนและค่าใช้จ่ายดังนี้

วัตถุดิบทางตรง	600,000
แรงงานทางตรง	800,000
ค่าใช้จ่ายการผลิต	700,000
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	<u>400,000</u>
	<u>2,500,000</u> บาท

จากการดำเนินงานในรอบปีปัจจุบัน ที่เกิดขึ้นจริงปรากฏดังนี้

วัตถุดิบทางตรง	520,000
แรงงานทางตรง	624,000
ค่าใช้จ่ายการผลิต	700,000
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	<u>304,000</u>
	<u>2,148,000</u>

บริษัทได้ผลิตและจำหน่ายสินค้าได้เพียง 80,000 หน่วย จงอธิบายถึงผลการดำเนินงานของบริษัทในรอบปีปัจจุบันว่าการดำเนินงานมีประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลอย่างไรบ้าง

ข้อ 5 บริษัท เอแออนด์เอสการไฟฟ้า จำกัด ได้ดำเนินการธุรกิจมาตั้งแต่ปี 2542 ผู้บริหารบริษัทได้รับข้อมูลจากแผนกบัญชีต้นทุนในระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม 2548 ที่ผ่านมามีรายละเอียดเกี่ยวกับดำเนินงานดังต่อไปนี้

รายการ	ปริมาณ(หน่วย)		ราคาต่อหน่วย(บาท)	
	ซื้อ	ขาย	ต้นทุน	ราคาขาย
1. เครื่องปรับอากาศ	30	27	25,000	28,500
2. เครื่องทำน้ำอุ่น	50	45	4,200	6,500
3. พัดลม	100	80	300	500
4. ตู้เย็น	60	58	4,000	5,200
5. เครื่องซักผ้า	40	36	8,500	9,500
6. เตาไร้ด	80	63	400	550
7. หม้อหุงข้าว	90	75	500	650

ถ้าหากท่านเป็นผู้บริหาร ข้อมูลที่ได้จากฝ่ายบัญชีต้นทุนนั้นจะนำมาใช้ในการบริหารเพื่อการจัดการด้านใดได้บ้าง จงอธิบาย และควรพิจารณาถึงปัจจัยเชิงคุณภาพอะไรบ้าง จงอธิบาย

ข้อ 6 ผู้จัดการของบริษัท อีฟเอนด์ไอซ์ จำกัด กำลังวางแผนและพิจารณาการจัดสินใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตของกิจการ จากการนำเอาเครื่องจักรแบบระบบอัตโนมัติมาใช้แทนกันใช้เครื่องจักรเดิมที่ต้องใช้แรงงานคนงานในการควบคุมดูแล ซึ่งการเปลี่ยนแปลงระบบดังกล่าวมีผลทำให้ลดต้นทุนในการดำเนินงานของกิจการแต่มีผลกระทบต่อการทำงานของพนักงานในโรงงาน

ดังนั้น ในฐานะที่ท่านมีความรู้ทางด้านการบัญชีเพื่อการจัดการเป็นอย่างดี บริษัทจึงขอให้ท่านช่วยทำการวิเคราะห์และเสนอแนวทางในการตัดสินใจแก่ผู้จัดการของบริษัทด้วยว่าควรตัดสินใจอย่างไร